

ANNEX III: ESTRUCTURACIÓ D'UNA XARXA D'ASSESSORS QUE APLIQUIN LA METOLOGIA

(2017)

Realitzat per:

Amb finançament de:

Fons Europeu Agrícola
de Desenvolupament Rural:
Europa inverteix en les zones rurals

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació

Continguts

1.	Introducció	7
2.	Objectius	7
3.	Estructuració	7
3.1.	Servei d'assessorament centralitzat	7
3.2.	Servei d'assessorament descentralitzats	8
3.3.	Perfil de les entitats d'assessorament i dels tècnics	9
3.4.	Serveis oferts.....	10
3.5.	Vies de finançament	10
3.5.1.	Fons propis de les entitat i de la XCT	10
3.5.2.	Pagament per serveis del productors	11
3.5.3.	Ajuts de les administracions.....	11

1. Introducció

L'objectiu d'aquest apartat del projecte és determinar una possible proposta d'estructuració d'una xarxa d'assessors que apliquin la metodologia que es proposa en aquest aquest estudi i que ho facin de manera global i coordinada. Evidentment, l'aplicació d'aquesta metodologia requeriria d'altres tècnics especialistes i competents en la gestió de les forests i de l'espai agrari però, en definitiva, preveu l'articulació d'un grup d'assessors que puguin afrontar de manera global la gestió de les finques des d'una perspectiva holística i integrada.

En part aquesta, proposta neix per degut al creixent abandonament del camp i dels entorns naturals adjacents, fet que genera que noves generacions de pagesos i ramaders moltes vegades hagin perdut en vincle amb les pràctiques ancestrals sostenibles o, a la vegada, pateixen uns dèficits importants d'acompanyament productiu.

Aquest fet, fa que alguns projectes agropecuaris, per molt ben dissenyats que estiguin i per molt que integrin la conservació dels valors patrimonials, pateixen d'una manca de capacitat productiva, organitzativa i de canals de comercialització que invaliden aquella activitat i, per tant, tots els beneficis positius vers la conservació.

2. Objectius

L'objectiu d'aquesta sistema d'acompanyament als projectes que es desenvolupin en finques preveu, en les seves fases inicials, fer-ho en aquelles que tenen acords de custòdia per tal de fer més rentable, sostenible i maximitzadora d'externalitats positives sobre el medi i els recursos adjacents la producció d'aliments i productes de bosc.

Els sub objectius del projecte són:

- Establir un servei centralitzat d'assessorament per a totes les entitats de custòdia del territori que coordini les necessitats.
- Afavorir la creació de serveis d'assessorament per àmbits territorials, coordinats entre ells per mitjà del servei centralitzat.
- Promoure l'expansió d'aquesta metodologia a d'altres finques que no estiguin integrades a la custòdia del territori.

3. Estructuració

3.1. Servei d'assessorament centralitzat

Aquest servei, coordinat des del grup de custòdia agrària, seria l'encarregat de coordinar l'oferta formativa i d'assessorament a les entitats de custòdia.

Les seves funcions principals a nivell formatiu serien:

- Coordinar les demandes formatives de les entitats i dels seus productors per tal d'assolir una major capacitat especialment en temes d'explotacions d'alt valor natural.
- Aglutinar les propostes formatives de les entitats per tal de gestionar-les conjuntament amb la finalitat d'obtenir recursos econòmics i materials per a la seva execució.
- Desenvolupar programes de formació conjunta als diversos tècnics de custòdia de les entitats per tal de formar-los en aspectes pràctics agraris i d'aplicació de la metodologia que es planteja.

A nivell d'assessorament:

- Crear una estructura repartida en àmbits territorials amb un tècnic assessor per a cadascun d'aquests territoris.
- Establir un servei d'acompanyament dels tècnics de cada territori en quant a dubtes consultes o criteris operatius.
- Desenvolupar un sistema d'assessorament, en línia, tant per als tècnics com per als productors, per resoldre dubtes.

3.2. Servei d'assessorament descentralitzats

Es proposa la creació de 5 àmbits d'assessorament: comarques de Tarragona i Terres de l'Ebre; Ponent; comarques centrals; Alt Pirineu i litoral i prelitoral central i nord. Aquests àmbits respondrien a zones amb una certa similitud biogeogràfica i productiva, tot i les evidents dificultats d'estandardització.

Per a cadascun d'aquests àmbits de gestió territorial es proposa l'acreditació d'una entitat com a assessora i d'un tècnic assessor acreditat pel DARPA. Aquests tècnics, que poden ser tècnics de custòdia o no, serien els encarregats de realitzar les visites de camp i resoldre els dubtes productius de les finques en custòdia del seu àmbit. També, serien els encarregats de coordinar

altres tècnics especialistes (forestals, agrònoms) que poguessin intervenir en la gestió de les finques.

D'altra banda, aquest sistema d'assessorament no pretén fer la competència o duplicar els serveis que puguin oferir les ADV's que ja operen al territori. Aquest sistema d'assessorament, hauria de ser compatible i complementari i, com s'ha dit anteriorment, focalitzar-se en fer compatible la viabilitat econòmica de les explotacions amb la conservació dels valors naturals i ecosistèmics.

3.3. Perfil de les entitats d'assessorament i dels tècnics

Per tal d'articular la proposta calen uns nodes clau als diversos àmbits territorials. Aquests nodes podrien ser entitats de custòdia que estiguessin "bregades" en la gestió agrària i que, en el seu dia a dia, ja comptin amb una experiència elevada en la gestió d'explotacions agràries. Un dels exemples paradigmàtics d'entitats que podrien realitzar aquesta funció en els seus respectius àmbits serien:

- **Comarques centrals (l'ERA).** Entitat que disposa d'un projecte d'assessorament a explotacions (Lluerna), que té tècnics formats i especialistes en l'àmbit agrari, que ostenta un potent currículum formatiu en agroecologia i que té una potent xarxa social en el seu àmbit d'actuació.
- **Comarques litorals i prelitorals del centre i nord de Catalunya (Fundació Emys).** Ja està constituïda com a entitat d'assessorament, realitza formació en l'àmbit agroecològic, aglutina productors en una cooperativa i desenvolupa accions productives integrades amb la conservació natural.
- **Alt Pirineu (Rurbans-Escola de Pastors).** Entitat que exerceix una funció formativa clau en l'estructura productiva del sector primari de muntanya i que, també, com les anteriors, presenta una experiència molt important en l'àmbit de la gestió directa a productors especialment en el camp del silvopastoralisme.
- **Comarques de Tarragona (CEN) i Terres de l'Ebre (Gubiana).** Degut a la dispersió territorial, s'ha cregut oportú establir dues entitats amb capacitat d'acció directa i pròximes al territori. En aquest sentit, les dues entitats poden exercir funció als seus respectius àmbits.
- **Comarques de Ponent (Trenca).** Entitat que treballa en la conservació d'ecosistemes agraris amb l'objectiu de preservar diverses aus indicadores de la qualitat dels paisatges on viuen.

El perfil dels tècnics, tant del servei d'assessorament central com de les diverses zones, hauria de ser de l'àmbit de la biologia o les ciències naturals, les ciències ambientals, l'agronomia o l'enginyeria forestal. Val a dir, però, que el perfil hauria de ser d'un tècnic capaç d'integrar les tècniques i els instruments de la custòdia del territori amb la producció primària. A efectes pràctics, caldria que els tècnics estiguessin acreditats com a tècnics assessors per part del Departament d'Agricultura, fet que permetria donar compliment amb els requisits legals fixats per la normativa vigent.

3.4. Serveis oferts

Per tal de poder integrar el major nombre de productors al servei, aquests haurien de ser globals i es podrien concretar en:

- Assessorament i visites de camps.
- Redacció de plans de gestió de finques agràries (ja siguin instruments de gestió forestals, agrària o de custòdia i conservació).
- Suport en la resolució d'aspectes legals vinculats a la condicionalitat, greening, primes, etc.
- Acompanyament en la implantació d'activitats econòmiques des del punt de vista productiu però, també, organitzatiu.
- Determinació de les demandes de formació i dels buits de capacitació dels productors.
- Seguiment dels efectes positius i negatius de les activitats primàries sobre els valors naturals i els projectes de custòdia.
- Facilitació de suport en la generació d'economies complementàries derivades dels espais de custòdia (Visites guiades, tallers, turisme sostenible, etc.).

3.5. Vies de finançament

El finançament d'aquest projecte pot vehicular-se a partir de diverses fonts de finançament, aquestes poden ser:

3.5.1. Fons propis de les entitat i de la XCT

Aquest servei podria finançar-se parcialment a partir d'una quota que paguessin les entitats adherides al servei. Amb aquests diners, les entitats podrien rebre els serveis dels tècnics assessors. Per la seva banda, la XCT, també podria ser un pilar més a l'hora de finançar el projecte ja que podria aportar una part dels recursos necessaris en forma de quota estructural per al

manteniment de la iniciativa i, en cas que ho sol·licités, rebre, també, els serveis d'assessorament dels tècnics.

3.5.2. Pagament per serveis del productors

Una altra via per finançar les intervencions plantejades seria establir un sistema de pagament per part de les explotacions adherides al servei. El model de funcionament podria ser el mateix que a les ADV tot i que el percentatge de cofinançament podria ser variable.

3.5.3. Ajuts de les administracions

Tècnics de custòdia: Es podria plantejar la necessitat que les ajudes pel tècnics de custòdia fossin per crear part d'aquesta estructura i que, per tant, els tècnics fossin de suport a diverses entitats.

Ajudes a les ADV: es podria plantejar la possibilitat de crear una associació de defensa vegetal dels productors que formen part dels espais de custòdia de la XCT.

Suport directe al projecte a través del PDR: diverses accions del PDR català preveuen suport econòmic per a l'assessorament agrari. Es podria explorar la possibilitat que la present proposta es finances a partir d'aquests recursos.

Segona fase del projecte innovador: Per tal de seguir endavant amb el desenvolupament de la segona fase del projecte, el desplegament de la xarxa d'assessors, caldria estudiar si seria viable a partir de la segona fase que s'hauria d'articular a través del grup operatiu d'aquest mateix projecte innovador.